

NORGES HØYESTERETT

Den 23. mai 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Tjomsland, Tønder og Noer i

HR-2013-01089-U, (sak nr. 2013/754), straffesak, anke over kjennelse:

A AS

(advokat Renè Ibsen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over stadfestelse av heftelse etter straffeprosessloven § 217 i et selskaps bankkonto.
- (2) A AS ble den 10. januar 2013 siktet for overtredelse av straffeloven § 317 fjerde jf. første ledd og merverdiavgiftsloven § 21-4 første ledd jf. straffeloven § 270 jf. § 271. Dagen før, den 9. januar 2013, hadde selskapets eneksjonær og enestyre, B, blitt siktet for de samme straffbare forholdene. B, som også var selskapets daglige leder, ble i tillegg siktet for overtredelse av utlendingsloven § 108 tredje ledd bokstav a.
- (3) Grunnlaget for siktelsene var at B og A AS i perioden 4. juli 2011 til 7. september 2012 skal ha overført til sammen 13 654 550 kroner til enkeltpersonforetaket C, som oppgjør for gjensidig bebyrdende avtaler. Siktelsen bygget på at overføringene i realiteten var hvitvasking, og at pengene etter overføringen ble tatt ut i kontanter og gitt tilbake til B. Overføringene skal ha bidratt til å unndra penger fra offentlige avgifter og beskatning.
- (4) Den 4. januar 2013 hadde politiet besluttet heftelse i A AS' bankkonto hos DNB for 13 654 550 kroner. Samtidig ble det besluttet heftelse i Bs andel av leilighet og andel i borettslag.
- (5) Tingretten innkalte til muntlige forhandlinger i medhold av straffeprosessloven § 218 annet ledd. Oslo tingrett avsa 6. februar 2013 kjennelse med slik slutning:

"Politiets beslutninger om å opprettholde heftelser for kr 13 654 550 i bankkonto ----- hos DNB tilhørende selskapet A AS org. nr. -----, hvor B er daglig leder, eneksjonær og

enestyre, i Bs andel i gnr. bnr. 359 seksjon 1 i X kommune og i Bs andel i andelsnr. --- i Y borettslag, tas til følge."

- (6) A AS anket til lagmannsretten, for så vidt gjaldt heftelsen i selskapets driftskonto. Borgarting lagmannsrett avsa 22. mars 2013 kjennelse med slik slutning:

"Anken forkastes."

- (7) A AS har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens lovtolkning og saksbehandling, og det er i det vesentlige anført:
- (8) Lagmannsretten har tolket straffeloven § 317 galt. Siktelsene beskriver ikke en helerihandling, men en primærhandling. Dersom siktelsen mot B er korrekt, foreligger utroskap overfor A AS. I realiteten er selskapet fornærmet i saken. Det virker utenkelig med foretaksstraff mot selskapet, og bot og inndragning synes dermed uaktuelt.
- (9) A AS er identifisert med B på en måte som det ikke er noe rettslig grunnlag for. De klare føringer fra høyesterettspraksis om at et aksjeselskap og en aksjonær skal anses som to atskilte rettssubjekter er ikke blitt fulgt.
- (10) Subsidiært anføres at det foreligger saksbehandlingsfeil i form av mangelfulle kjennelsesgrunner. Disse er for mangelfulle til at lovanvendelsen knyttet til straffeloven § 317 kan overprøves. Lagmannsretten skulle ha foretatt en nærmere vurdering av inndragningsbestemmelsenes anvendelse overfor A AS. Uansett skulle lagmannsretten ha konkretisert hvilket utbytte A AS skulle ha fått ved handlingen, og som kan danne grunnlag for inndragning og heftelse.
- (11) A AS har lagt ned slik påstand:

**"Prinsipalt:
Heftelse i A AS bankkonto ----- oppheves.**

**Subsidiært:
Borgarting lagmannsretts kjennelse av 22.03.2013 i sak nr. -----SAK-BORG/04, oppheves."**

- (12) *Påtalemyndigheten* har inngitt påtegning, hvor det anføres at lagmannsrettens kjennelse er korrekt, idet en viser til at det er utøvd riktig lovanvendelse og at det ikke har skjedd feil i saksbehandlingen.
- (13) *Påtalemyndigheten* har lagt ned slik påstand:

"Anken forkastes."

- (14) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at saken gjelder en videre anke, og ankeutvalgets kompetanse er derfor begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovtolkning, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd.
- (15) Saken gjelder opprettholdelse av heftelse på driftskontoen til A AS, hvor det er innestående et beløp på 1,9 millioner kroner.
- (16) Ankeutvalget bemerker innledningsvis at A AS har gjort gjeldende at det er svært lite sannsynlig at selskapet vil bli idømt foretaksstraff eller inndragning i denne saken. Denne

anførselen knytter seg til kravet – "antas å ville bli ilagt" – i straffeprosessloven § 217 første ledd. Utvalget bemerker at det er inndragningsalternativet som her er aktuelt. Om anvendelsen av dette vilkåret uttaler lagmannsretten:

"Lagmannsretten finner som tingretten at det er rimelig grunn til å anta at A vil bli dømt til å tåle inndragning, jf straffeprosessloven § 217. Det er skjellig grunn til mistanke om overtredelse av straffeloven § 317 fjerde, jf første ledd."

- (17) Lagmannsretten tar her et riktig rettslig utgangspunkt. Det vises til Rt. 2004 side 1416 avsnitt 22, hvor det ble uttalt at formuleringen i § 217 oppstiller et "krav til sannsynlighet som kan ligge noe lavere enn det som skal til for å oppfylle vilkåret om skjellig grunn til mistanke". Den konkrete rettsanvendelsen kan utvalget ikke prøve.
- (18) Bestemmelsen i straffeloven § 317 første ledd rammer den "som mottar eller skaffer seg eller andre del i utbytte av en straffbar handling (heleri), eller som yter bistand til å sikre slikt utbytte for en annen (hvitvasking)". Det straffbare forholdet er i siktelsen angitt som i "perioden 4. juli 2011 til 7. september 2012, overførte selskapet til sammen kr. 13 654 550,- til enkeltpersonforetaket C org.nr. ----- som oppgjør for gjensidig bebyrdende avtaler om utførelse av oppdrag for selskapet, til tross for at A ved dets daglig leder og eneaksjonær visste at det ikke var reell virksomhet i enkeltpersonforetaket C, og bidro således til at pengene ble unndratt offentlige avgifter og beskatning".
- (19) Det lagmannsretten skulle ta stilling til, var om det forhold som var angitt i siktelsen rammes av straffeloven § 317, og dette har den gjort. Lagmannsretten uttaler at den – på samme måte som tingretten – finner at "det er skjellig grunn til mistanke om overtredelse av straffelovens bestemmelse om grovt heleri som beskrevet i siktelsen". Denne vurderingen bygger på en riktig generell forståelse av straffelovens bestemmelse om heleri. Lagmannsretten fant det sannsynliggjort at "det er B som har sørget for at de fiktive fakturaene fra C ble betalt av A AS slik at beløpet i siktelsen ble unndratt fra offentlige avgifter og beskatning".
- (20) Den ankende part har gjort gjeldende at lagmannsretten feilaktig har unnlatt å ta stilling til en anførsel om at B hadde begått utroskap mot selskapet. Ankeutvalget kan ikke se at dette var noen saksbehandlingsfeil. Problemstillingen er uansett om selskapet med skjellig grunn kunne mistenkes for overtredelse av straffeloven § 317 første, jf. fjerde ledd.
- (21) Ankeutvalget finner at lagmannsretten har bygget på en riktig forståelse av straffeloven § 34 fjerde ledd når den legger til grunn at vilkårene for inndragning er oppfylt. Det dreier seg om unndratt merverdiavgift. Dette er et utbytte som direkte er tilfalt selskapet. Derimot synes det ganske tvilsomt om inndragning – slik lagmannsretten synes å legge til grunn – her kunne vært begrunnet i straffeloven § 35. Siden utvalget er kommet til at straffeloven § 34 gir tilstrekkelig hjemmel, er det ikke nødvendig å gå nærmere inn på dette.
- (22) Straffeloven § 34 kan imidlertid ikke begrunne et hefte på vel 13 millioner kroner som angitt i beslutningen, men bare for den ved transaksjonene sparte merverdiavgift. Da dette beløpet klart overstiger det innestående på kontoen, foreligger det ikke her noen feil som kan ha betydning for resultatet.
- (23) Anken blir etter dette å forkaste.
- (24) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING:

Anken forkastes.

Bård Tønder
(sign.)

Steinar Tjomsland
(sign.)

Ragnhild Noer
(sign.)

Riktig utskrift: